

Alusta alkaen 7**1 Moos 3:7-19****8.11.2007 Savonlinnan Tuomiokirkko****Syntiinlankeemuksen seurauksia****Sydämen luottamus Jumalaan, itseen ja lähimmäiseen vaurioituu**

Silloin heidän silmänsä avautuivat, ja he huomasivat olevansa alasti. He sitoivat yhteen viikunanlehtiä ja kietoivat ne vyötärölleen.

Ainahan he olivat olleet alasti. Ruumiltaan alasti, täysin sellaisina kuin olivat, häpeämättä itseään, pystypäin, kuitenkin vailla ylpeyttä ja vailla tarvetta painaa toista alas. Toinenkin hyväksyttiin sellaisena kuin hän oli, alastomana. Ihmisen kunnia paratiisissa oli tietämättömyys siitä, että oli alasti. Ruumiin ja sielun paljaus kaiken edessä oli niin itsestään selvää.

Mutta synti löi ihmiseen sisäisen vamman. Se tuhosi kerta heitolla entisen sydämen luottamuksen Jumalaan, toiseen ihmiseen ja itseen. Ihmisen piti peittää itsensä, sillä hän ei enää kestänyt entistä paljauttaan kaiken edessä.

Ajattele, miten kauheaa olisi, jos muut pystyisivät lukemaan sinun ajatuksiasi. Miten sitä joutuisi häpeämään omaa pahansuopuuttaan, kateellisuuttaan, pelkoaan ja muuta. Se kaikki kestetään vain, koska sisäiset ajatukset voidaan peittää parhaalta ystävältäkin. Tätäkin tarkoittaa se, että esi-vanhempamme sitoivat yhteen viikunanlehtiä ja kietoivat ne vyötäisilleen. Samalla hävisi aito kanssakäyminen ihmisten välillä. Tai ainakin se tuli suureksi harvinaisuudeksi, kun ilman syntiä se olisi itsestään selvää.

Kauhu Jumalan edessä

Ja he kuuluivat, kuinka Herra Jumala käyskenteli paratiisissa illan viileydessä. Ja mies vaimoineen lymysi Herran Jumalan kasvojen edestä paratiisin puiden sekaan. (1 Moos 3:8, 1933 käännös)

Voi kuinka huima pudotus! Aiemmin ihminen seisoi täydessä ymmärryksessä ja ryhdikkäästi Jumalan edessä kohottaen katseensa häntä kohti kiitollisena. Nyt hän on luisunut täydestä huolettomuudesta ja ilosta Jumalassa niin kamalaan kauhuun, että välttää Jumalaa lymyämällä pusikkoon.

Ei kyse ole mistään pelottavasta äänestä, eikä mistään kauheasta näystä. Jumala on kotoinen ja tuttavallinen. Hän kävelee itekin ihmisen hahmossa katselemassa ihmiselle luomaansa paratiisia kun aurinko on laskemassa ja raikas iltatuuli henkäilee.

Mutta Jumala voisi olla vaikka miten kotoisan tuntuinen. Jos syntinen ihminen tajuaa, että on kyse oikeasta Jumalasta, ei hän voi muuta kuin paeta ja piiloutua.

Näinhän on nykyäänkin. Jumala syntyi ihmiseksi tänne meidän luoksemme, alentui jopa meitä kurjemmaksi, piinatuksi, heikoksi. Sen hän teki rakkaudesta, pelastaakseen meidät, antaakseen synnit anteeksi. Ja kuitenkin: Vaikka Jumala on näin lempeä, näin rakastava ja

näin uhrautuva, silti moni ihminen inhoaa ja pakenee häntä.

Moderni Jumalan kasvojen välttelystrategia

Nykyisin yleisin strategia tähän on seuraava: ihminen väittää itselleen ja muille, että Jumala on aivan liian suuri, jotta hänestä voisi tietää mitään. ”On fundamentalismia väittää, että Jumala olisi jokin tietty. Ihmisillä on erilaisia jumalakuvia, mutta mikään niistä ei tavoita jumalaa itseään. Tärkeintä on suvaitsevuus. Jokaisen on muodostettava oma jumalakuvansa.” Jotkin suomalaiset sanomalehdet (eivät onneksi paikalliset) ovat lakanneet kirjoittamasta sanan ”jumala” isolla alkukirjaimella. Uskoisin, että taustalla on sellainen oletus, että oikeaa Jumalaa ei ole, on vain ihmisten käsityksiä, jumalia. Vastaavasti vuosia ei monesti enää kirjoiteta jKr. (= jälkeen Kristuksen), vaan j.a.a. (jälkeen ajanlaskumme alun).

Näin moni nykyihminen ”lymyää Jumalan kasvojen edestä”. Mutta samalla ihminen kieltää ihmisyytensä. Ihmisen aito elämä on nimenomaan Jumalan kasvojen edessä.

Moni sanoo: ”Kuka antaa meille sitä, mikä hyvä on?”

Herra, käännä sinä meihin kasvojesi valkeus.

Sinä annat minun sydämeeni suuremman ilon, kuin heillä on runsaasta viljasta ja viinistä. (Ps. 4:7-8)

Minä pidän Herran aina edessäni; kun hän on minun oikealla puolellani, en minä horju. Sentähden minun sydämeni iloitsee ja minun sieluni riemuitsee, ja myös minu ruumiini asuu turvassa. ... Sillä sinä neuvot minulle elämän tien; ylenpalttisesti on iloa sinun kasvojesi edessä, ihanuutta sinun oikeassa kädessäsi iankaikkisesti. (Ps. 16:8-11)

Mutta kun Jumalan sulan hyvyuden tajuaa, voi uskaltaa lakata pakenemasta. Silloin ajattelee: Kuinka minua tähän asti onkaan petetty, Jumalahan onkin sulaa rakkautta, eikä suinkaan tuomari, jota on paettava. Hänen kasvojensa edessä on ihmisen paikka.

Ihmisen normaali vastaus Jumalan kutsuun: torjunta, puolustelu ja syytös

Herra Jumala huusi miestä ja kysyi: ”Missä sinä olet?”

Jumala kyllä tiesi, missä ihminen oli. Mutta hän kutsui ihmistä luokseen: Missä olet? Näin Jumala huutaa tänäänkin monen ihmisen omalletunnonle sanansa kautta. Mutta ei tuhotakseen, vaan antaakseen anteeksi.

Synnin luonne on se, että se saa ihmisen kuvittelemaan, että hän pystyy piiloutumaan Jumalalta. Miten Kaikkivaltiasta ja Kaikkietävää voisi paeta? Kyse on äärimmäisestä typeryydestä, joka saa sairaan pakenemaan lääkettä kaikin voimin. Synnin voima onkin juuri tässä. Jos sitä ei saa Jumalalta anteeksi, se tekee ihmisestä Jumalan vihollisen ja satanan liittolaisen. Vaikka Jumala kuitenkin armossaan on ihmisen puolella. Mutta se ei synnin sokaisemalle ihmiselle kelpaa.

Vielä suuremman typeryyden vallassa Aadam kuvittelee kykenevänsä pettämään Jumalaa. Ei hän suinkaan tunnusta syntiään, vaan yrittää keksiä muita selityksiä oudolle käytökselleen.

Mies vastasi: ”Minä kuulin sinun askeleesi puutarhassa. Minua pelotti, koska

olen alasti, ja siksi piilouduin.”

Oikeastaan hän syyttää Jumalaa "sinun vikasi se on, että minä täällä pusikossa piileskelen, mitäs olet niin pelottava ja olet jättänyt minut alastomaksikin". - Mutta tässä puolustelussa Aadam samalla tuomitsee itse itsensä. Hän nimittäin osoittaa omalla suullaan muuttuneensa joksikin aivan toiseksi, kuin mitä oli ennen. Ennen hän on monia, monia kertoja kuullut Jumalan äänen paratiisissa ja tullut Jumalan eteen juttelemaan hänen kanssaan, täysin alasti ja vailla tarvetta peittää mitään. Nyt hän yrittäessään peittää syyllisyyttään osoittaa omalla suullaan, että entinen luottamus Jumalaan on synnin takia menetetty.

Näin on nykyäänkin. Se, joka puolustelee syntiään, se tuomitsee samalla itsensä syylliseksi Jumalan edessä. Se, joka myöntää syyllisyytensä, se on Jumalalle kelpaava. Kristityt ovat nimittäin niitä, jotka tunnustavat syntinsä Jumalalle. Mutta ne jotka puolustelevat itseään (vaikka sanoen, että on yrittänyt elää yhtä hyvin kuin muutkin ja siksi on kelvattava Jumalalle), ne eivät myöskään tarvitse Vapahtajaa. Ja pakenevat häntä.

Herra Jumala kysyi: ”Kuka sinulle kertoi, että olet alasti? Oletko syönyt siitä puusta, josta minä kielsin sinua syömästä?”

Jumala tahtoo houkutella Aadamia tunnustamaan. "Sanoit, että olet alasti ja siksi pelkääät ääntäni. Sehän todistaa, että olet rikkonut käskyni ja tullut syylliseksi. Sillä olethan sinä ennenkin ollut alasti, etkä ole pelännyt minua. Olet siis syönyt siitä puusta, josta kielsin, etkö olekin."

Syntisten solidaarisuus loppuu

Enää Aadam ei voi kieltää Jumalalta tekoaan. Mutta silti hän ei voi myöntää olevansa syyllinen. Hän yrittää vierittää synn muitten niskoille:

Mies vastasi: ”Nainen, jonka sinä annoit minulle kumppaniksi, antoi minulle sen puun hedelmän ja minä söin.”

Vika onkin viime kädessä Jumalan itsensä: Sinä itse annoit minulle tälläisen kaverin ja se sai minut syömään. Katsoisit vähän tarkemmin, millaista porukkaa luot tänne minun kiusakseni!

Millaiseksi on muuttunut miehen ja naisen alaston ystävyys! Toinen antaa toisen alttiiksi päästäkseen itse pälkähästä! Kun syntiä suunnitellaan, ihmiset tukeutuvat toisiinsa. Mutta syyllisyydessä syntisten solidaarisuus katoaa heti.

Silloin Herra Jumala sanoi naiselle: ”Mitä oletkaan tehnyt!” Nainen vastasi: ”Käärme petti minut ja minä söin.”

Nainen ei ole lankeemuksen jälkeen yhtään sen parempi, kuin miehensäkään. Hänkään ei voi tunnustaa, vaan puolustelee itseään. Samalla tämä viattomaksi tekeytyminen muuttuu Jumalan syyttämiseksi: Mitäs olet luonut tuollaisen otuksen ja annat sen vapaasti liikusella täällä! Syy on sinun.

Käärme kirotaan

Herra Jumala sanoi käärmeelle:
 - Koska tämän teit, olet kirottu.
 Toisin kuin muut eläimet, karja ja pedot,
 sinun on madeltava vatsallasi
 ja syötävä maan tomua
 niin kauan kuin elät.

Kohta on selvästi kaksimerkityksinen. Toisaalta sen takana on muinaisten heprealaisten paimentolaisten biologinen ihmettely: Mikä ihmeen otus on käärme? Miksi se luikertelee myrkkyhampainen, mutta ilman jalkoja maassa? Kaikille muilla eläimillehän on annettu jalat. - Käärmeiden kurjantuntukselle ja katkeralle elämäntavalle he keksivät selityksen: ne ovat Jumalan kiroamia olentoja.

Biologian osalta Raamattu on tietenkin vanhentunut. Eivät käärmeet ole Jumalan kiroamia yhtään sen enempää kuin muutkaan eläimet. Niillä on oma aivan tietty paikkansa Jumalan luomassa ekosysteemissä ja siksi ne ovat sellaisia kuin ovat, että voisivat sen paikan täyttää. Ei ihmisen pidä niitä kiusata turhan takia.

Mutta sitten käärmeellä on tässä kertomuksessa toinenkin merkitys. Ei ole kyse vain eläinsuvusta. Käärme on persoonallisen pahan eli saatanan välikappale. Kun Jumala kiroaa tässä käärmeen, hän kiroaa saatanan.

Ihmisestä Jumalalla on huoli. Ihmistä hän kutsui "Missä olet" ja ihmistä hän yritti auttaa tunnustamaan ja pyytämään anteeksi. Mutta käärmeen kanssa Jumala ei ole näin lempeä. "Koska tämän teit, olet kirottu."

Näin suoraa ja ehdotonta Jumalan kirousta Raamattu ei juuri muualla tunne. Tämä on hyvä muistaa niiden, jotka luulevat, että pahuus on osa maailmaa ja sen avulla voi oppia ymmärtämään, mistä elämässä on kysymys, ihan niin kuin Jumalankin avulla. Mutta se ei pidä paikkaansa. Siksi Jumala puhuu käärmeelle näin ehdottoman mustavalkoisesti: "Koska tämän teit, olet kirottu!".

Protoevankeliumi eli ensimmäinen, kätkeyty lupaus Vapahtajasta

Ja minä panen vihan sinun ja naisen välille ja sinun siemenesi ja hänen siemenensä välille. Ihminen on iskevä sinun pääsi murskaksi ja sinä olet iskevä häntä kantapäähän. (v. 1992 käännöstä muutettu sananmukaiseksi)

Tämä on sanottu käärmeelle, mutta se on tarkoitettu Adamin ja Eevan kuulla. He olivat niin epätoivoisia seistessään huonon omantuntonsa kanssa Jumalan tuomiota odottamassa, että Jumala pelkäsi heidän musertuvan pelkoonsa. Siksi Jumala halusi antaa ihmisille toivon näköalan: Minä olen teidän puolellanne. Saatte nähdä, että tästä synnin katastrofista huolimatta minä vielä korjaan entiselleen kaiken sen pahan, mitä käärmeen kavaluus ja teidän syntinne on aiheuttanut.

Kuka on tämä luvattu "naisen siemen", joka on iskevä murskaksi käärmeen pään, mutta tuleva samalla itse haavoitetuksi kantapäähän? Se on Messias, Pelastaja. - Kun ihminen lankesi pois Jumalan yhteydestä, melkein heti Jumala rientää antamaan toivon

anteeksiantamuksesta. Koska Jumala tietää, että ihminen ei voi elää ilman toivoa armahduksesta.

Jos tietää olevansa syyllinen Jumalan edessä, se on sama kuin olisi jo nyt helvetissä. Ellei samalla saa toivoa kaiken anteeksisaamisesta. Omatunto ei nimittäin tunne aikaa.

Siksi Jumala lupasi Adamille ja Eevalle Messiaan, eli "naisen siemenen", joka tulisi tekemään tyhjäksi saatanan vallan ihmisiin.

Tämä on Raamatun ensimmäinen lupaus Messiaasta, ns. *protoevankeliumi*. Se on samalla kaikkein epäselvin. Onhan sanamuoto "naisen siemen" sellainen, että se käy kaikkiin ihmisiin, sillä kaikki ovat naisesta syntyisin.

Siksi Raamatun nykyinen käännös kääntääkin heprealaisen sanan zar'a kollektiivisesti tarkoittamaan koko Eevan jälkeistä ihmiskuntaa.

Ja minä panen vihan sinun ja naisen välille ja sinun sukusi ja hänen sukunsa välille.

Mutta alkutekstissä puhutaan "naisen siemenestä", yksikössä, yhdestä ihmisestä, jonka Jumala lupasi tekevän selvää käärmeen päästä eli saatanan aiheuttamasta ihmisten syyllisyydestä.

Ja minä panen vihan sinun ja naisen välille ja sinun siemenesi ja hänen siemenensä välille. Hän on iskevä murskaksi sinun pääsi ja sinä olet iskevä häntä kantapäähän.

Tämä messiaaninen tulkinta esiintyi jo juutalaisuudessa eikä siis ole vasta kristittyjen keksimä. Kristityille kohdan messiaanisuus tuli tietenkin entistä tärkeämmäksi. Sopihan se hyvin Jeesukseen ja siihen, kuinka hänen jalkoihinsa, ehkä jopa juuri kantapäihinsä, iskettiin naulat. Ja lisäksi hän tosiaankin syntyi "naisen siemenenä". Tavallisestihan mies siementää lapsen, mutta Jeesus syntyi naisesta ilman miehen myötävaikutusta. "Sikisi Pyhästä Hengestä", niin kuin uskontunnustuksessa sanomme. Ja hän sovitti ihmiskunnan syyllisyyden Jumalan edessä, eli iski murskaksi käärmeen pään. Sehän se on se käärmeen pää, jonka voimasta saatana pitää ihmiskuntaa otteessaan: syyllisyys. Vanhemmilta peritty syyllisyys, johon jokainen on lisännyt omaa syyllisyyttään Jumalan edessä. Ei se koske vain ns. paljon syntiä tehneitä ihmisiä. Vaan se koskee kaikkia - nimittäin huono omatunto Jumalan edessä

Tämän saatanan pään Kristus murskasi, kun hän sovitti ihmisten synnit.

"Synti sinetillä lukitaan ja pahat teot sovitetaan ja iankaikkinen vanhurskaus tuodaan" (Dan 9:24).

Mutta tässä taistelussa ihmiskunnan syyllisyyttä ja saatanaa vastaan Kristus haavoittui kantapäähän, kun hänet naulattiin jaloistaan ristille, niin kuin tässä hämärästi käärmeelle ennustetaan "ja sinä olet iskevä häntä kantapäähän".

Tämä oli lupaus Aadamille ja Eevalle. Sen lupauksen antaman toivon varassa he saattoivat

edelleenkin elää yhteydessä Jumalaan, vaikka entinen yhteys oli särkynyt. Ja vaikka he saivat rangaistuksensa synnistä, jota eivät olleet edes pyytäneet anteeksi.

Synnin rangaistus

Naiselle hän sanoi:

- Minä teen suureksi sinun raskautesi vaivat, ja kivulla sinä olet synnyttävä lapsesi. Kuitenkin sinä tunnet halua mieheesi, ja hän pitää sinua vallassaan.

Ja miehelle hän sanoi:

- Koska teit niin kuin vaimosi sanoi ja söit puusta, josta minä kielsin sinua syömästä, niin olkoon maa sinun takiasi kirottu. Kovalla työllä sinun on hankittava siitä elantosi niin kauan kuin elät. Maa kasvaa sinulle ohdaketta, mutta sen kasveista joudut ottamaan ravintosi. Otsasi hiessä sinun on hankittava leipäsi, kunnes tulet maaksi jälleen, sillä siitä sinut on otettu. Maan tomua sinä olet, maan tomuun sinä palaat.

Tässäkin on osittain kyse muinaisten heprealaisten biologisesta ihmettelystä: Miksi ihmeessä naisen osa on niin tavattoman tyyli - synnytyksen tuska ja sorrettu, lähes orjan asema? - Ja kun syytä ei voinut löytää kärsivän yksittäisen naisen synneistä, niin he etsivät selityksen ensimmäisten ihmisten syllisyydestä. Eihän voi olla hyvän Jumalan alkuperäinen tahto, että naisena oleminen on niin karua. Syynä täytyy olla esivanhemmilta peritty synti.

Miehen rangaistus on raadanta. Me emme sitä enää tunne, kun ruokaa on yllin kyllin. Mutta kaikki muut ihmisten sukupolvet meitä ennen sen tunsivat: jos meinaat pysyä hengissä, on sinun kuokittava savea, perattava soita, viskottava lantaa räntäsateessa ja kitkutettava petäjiä nurin lumihangessa. Niin on tehty täälläkin sukupolvi toisensa jälkeen. Ja silti aina välillä kuoltiin nälkään. Varmaan tuli mieleen: maailma on kyllä toisaalta hyvä ja kaunis, mutta siinä on joku kirous. Miksi kaikki on niin vaikeata?

Toisaalta meitä kohtaa samantapainen kirous, monelta suunnalta. On työttömyyttä, on sotia, on yhteiskunnallisia epäkohtia. Maailmaa ei millään tahdo saada hyväksi, ei vaikka miten mieltäisi. Jos teet hyvän sosiaaliturvan, niin ihmiset passivoituvat ja menettävät aloitekykynsä. Jos huononnat sitä, niin osa kansasta kurjistuu ja rikkaat rällää. Näin melkein kaikissa maallisissa asioissa. Suo siellä, vetelä täällä. Ja siinä välissä miehen ja naisen pitää sompailla kunnes kaatuu raatona maan poveen.

Jumalan tuomio ihmisten kohdalla on kuitenkin aivan toista luokkaa kuin käärmeen kohdalla; Hän ei kiroa kumpaakaan syntistä, ei naista eikä miestä. Naisen kohdalla ei kirousta mainita lainkaan ja miehen kohdalla koko maa joutuu kiroituksi hänen edestään. Näin paljon Jumala rakastaa syntistä, vaikka vihaakin syntiä: koko muu luomakunta joutuu kantamaan ihmisen synnin kirouksen, ettei ihminen itse joutuisi Jumalan kiroamaksi.

On myös huomattava, että ei syntiinlankeemuskertomus kiellä synnin aiheuttaman vaivan lievittämistä. Naisen sorrettua asemaa pitää parantaa, synnytyksen kipuja pitää vähentää ja työn raadantaa pitää yrittää helpottaa.

Mutta pitää muistaa, että ihmisen voimin tästä maailmasta ei enää saa paratiisia.